

Luonnontuoteala on nosteessa – Itä-Suomessa selvitetään raaka-ainepotentiaalia pakastekuivaukseen ja jalostukseen

Luonnontuotteiden eli metsistä ja luonnosta saatavien marjojen, sienien ja kasvien kysyntä raaka-aineena on kasvanut ja laajentunut elintarvikkeista kosmetiikkaan, rehuihin ja erilaisiin kemikaaleihin. Kiinnostus kohdistuu paitsi ravintokasveihin myös kasvinosiin, joissa bioaktiivisten aineiden pitoisuudet mahdollistavat terveysvaikutteisten valmisteiden tuotantoa. Kasvua on jarruttanut raaka-aineen saanti, johon nyt etsitään ratkaisua toimijoiden yhteistyöstä ja raaka-aineiden uudentalouksista esikäsittelyistä.

Alkuvuodesta Arktiset Aromit ry ja Suomen Luontoyrittäjyysverkosto ry selvittivät raaka-ainetuotannon kysyntää ja tarjontaa sekä kiinnostusta tukkutoiminnasta. Itä-Suomen alueella jopa kahdeksan toimijaa ilmoitti olevansa kiinnostunut tukkutoiminnasta. Nyt tarkoituksena on tarkentaa tarvittavia konkreettisia jatkotoimia ja luoda toimijaverkostoa toteutukseen.

Toimintaa tarvitaan paitsi raaka-aineiden keruuseen myös raaka-aineiden vastaanottamiseen, esikäsittelyyn ja myyntiin. Tarve tällaiselle toiminnalle on noussut mm. Kiteelle perustettavan pakastekuivausyksikön toimesta, mutta samanlaista viestiä ovat tuoneet myös mahlan jatkojalostajat, jotka haluavat tuotteistaa suuria määriä raaka-ainetta erilaisiksi juomiksi. Valtakunnallisesti on keskusteltu myös kuusenkerkän ja pihkan jakeluketjun parantamisesta keskitetyllä varastoyksiköllä. Keskitetty varastointi varmistaa isojen raaka-aine erien toimittamisen, laadun hallinnan ja biotaloudellisesti tehokkaan logistiikan (varastointi ja kuljetus).

Raaka-aineet on käsiteltävä varastoon, jotta niiden mikrobiologinen turvallisuus, ravintoarvot ja bioaktiiviset aineet säilyvät loppukäyttäjälle saakka. Pakastekuivausta on tavoitteena testata jo kesäkuussa ja käynnistää rahtikuivaus vuoden lopussa Kiteellä. Tilassa voidaan käsitellä vuorokaudessa aluksi 1600 kg raaka-ainetta, myöhemmin jopa kuusinkertainen määrä. Nyt etsitään raaka-aineen toimittajia ja tukkutoimijaa. Kysely suunnataan myös jatkojalostajille raaka-ainetarpeen määrittämiseksi, myös jalostettujen valmisteiden pakastekuivaus on nousussa mm. eräruoka valmisteissa, kosmetiikassa ja eläinten rehuissa. Näin koko ketju keruusta jalostukseen hyötyy.

Luonnontuotealan toiminta- ja tuotantoympäristö Suomessa on keskittynyt suurimmaksi osaksi luonnonmarjoihin ja -sieniin, vaikka kasvinosien myynti on hiljalleen kasvanut myös elintarvike-, rehu-, kosmetiikka- ja lääketieteellisuuteen. Kuusenkerkkää käytetään elintarvikkeiden ja kosmetiikan raaka-aineena, havupuiden tuoksua siivouskemikaalien osana. Nokkonen löytyy jo leipomovalmisteista ja ravintolisistä. Mesiangervon aromia ja maitohorsman kukan väriä hyödynnetään juomateollisuudessa, ruusujuuri ja piharatamo, koivu ja monet muut bioaktiivisia aineita sisältävät kasvinosat löytyvät luonnonkosmetiikasta. Kysynnästä kertoo myös se, että koko Suomen mustikkasato pakastekuivattuna menisi Kiinan markkinoille.

Raaka-aineet on myyty joko tuoreena, pakastettuna tai lämminilmakuivattuna, vaikka pakastekuivaamalla arvoaineet ja aromit säilyttäisiin huomattavasti paremmin. Luonnonmarjojen poimintatulo ylsi viime vuonna 21,6 milj. euroon ja sienistä poimintatuloja on viime vuosina kertynyt 0,5 milj.-2,2 milj. euroa. Kansainvälisesti pakastekuivaus on noussut merkittäväksi käsittelymenetelmäksi, kun halutaan säilyttää bioaktiivisia aineita ja aromeja.

Tämän selvityksen tarkoituksena on kartoittaa luonnontuotealalla toimivien yritysten kiinnostusta toimia verkostossa, joka varmistaa raaka-aineen saantia ja erilaisten uusien käsittelytapojen, kuten pakastekuivauksen hankintaa osana tuotantoa. Tavoitteena on parantaa verkoston tuottamien valmisteiden kilpailukykyä markkinoilla.

Selvitystä tekemään **ProAgrria Itä-Suomi ja maa- ja kotitalousnaiset** valitsi **Idea Nature Oy** Kajaanista. Toteutus tehdään yhteistyössä valtakunnallisesti luonnontuotealaa kehittävien **Suomen Luontoyrittäjyysverkosto ry** ja **Arktiset Aromit ry** kanssa. Selvitys valmistuu syksyllä elokuun lopussa. Selvitystä rahoittaa **Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE)**, Kiteen kaupunki ja **Business Joensuu**.

Lisätietoja Idea Nature Oy, Heli Pirinen puh. 040 4822268